

OGLASAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXV.—LETO XXXV.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (CETRTEK), MARCH 13, 1952

STEVILKA (NUMBER) 53

NOV GROB

ANA KOVAČIĆ

Po dolgotrajni in težki bolezni je umrla v Mt. Sinai bolnišnici nekaj dni potem, ko ji je bila odrezana noga, Ana Kovačić, rojena Vojković, stanujoča na 697 E. 117 St. Stara je bila 76 let. Doma je bila iz Turnišča v Prekmurju, kjer zapuša sestro Barbaro Lutar. V Ameriko je prišla leta 1904 in je bila članica društva sv. Krunica pri fari sv. Pavla.

Tukaj zapuša soproga Antona, doma iz Čukoveca, in hčer Mary. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 9. uri iz Grdinovega pogrebnega zavoda, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Pavla in nato na pokopališče Calvary.

Pomoč krajem z brezposelnostjo

WASHINGTON, 12. marca—Med območja, ki trpijo vsled prehoda civilne v vojno industrijo in kjer se je radi tega pojavila brezposelnost, je stavila zvezna vlada trinajst nadaljnjih večjih gospodarskih območij. Ta območja imajo prednost pri sklepanju dobavnih pogodb za narodno obrambo. Nova območja obsegajo približno 10,000,000 prebivalstva. Med njimi je tudi mesto New York, kjer je sedaj okrog 200,000 brezposelnih.

Omenili smo že, da se je vlada pečala z dajanjem prednosti gotovim območjem, ko je premostrila položaj v Detroitu in Michiganu. Tudi že sklenjene pogodbe se lahko nadomestijo z drugimi, če so ti kraji sposobni izvršiti naročeno delo, četudi bo dražje.

ZA VOJAŠKO SLUŽBO

PHILADELPHIA, 12. marca—Mrs. Ethel Griffith, ki je predsednica ženske zveze vseh žena, ki so bile zaposlene v pomožnih službah v vojnah, je zahtevala, da naj kongresnik Vinson kot predsednik odbora za vojaške zadeve, predloži ponovno načrt zakona o splošni vojaški obveznosti in vezbanju spodnji zbornici v odobrenje.

KLEMENT GOTTWALD V BERLINU

BERLIN, 12. marca—Predsednik Češkoslovaške, komunist Klement Gottwald je na uradnem obisku v Berlinu, ki je pod sovjetsko upravo. To je prvi uradni obisk češkega predsednika v vzhodni Nemčiji in Berlinu.

75. rojstni dan

Včeraj, 12. marca je splošno poznani in spoštovani Joseph Plevnik, predsednik slovenske posojilnice St. Clair Savings & Loan Co., praznoval 75-letnico svojega rojstva. Mr. Plevnik je bil rojen 1877. leta v Spodnjem Kašlju, Devica Marija v Polju, po domače Rojškovi Jozelj. V nedeljo mu bodo njegovi domači priredili družabno zabavo ali takozvani "Open House" od 3. do 8. ure zvečer na stanovanju na 18607 Kildeer Ave., na katero so vabljeni vsi prijatelji in sorodniki. K čestitkam sorodnikov in prijateljev se pridružujemo tudi mi in slavljenicu kličemo: Živaj še na mnoga leta!

Biti ali ne biti--to je za Anglijo vprašanje

LONDON, 12. marca—"Proračunski predlog, ki je predložen parlamentu, kaže na resnost našega položaja. Kar bomo storili, bo določalo našo bodočo pot ne samo za prihodnje leto, ampak za vso našo bodočnost," je dejal britanski finančni minister Bulter, ko je predložil parlamentu novi proračun.

Mala skupina komunistov se je zbrala okrog poslopja britanske spodnje zbornice, delila letake, na katerih je stalo, da mora Churchill oditi, in se nato razvila v povorko, ki je šla okrog parlamenta.

Parlamentarna debata o britanskem proračunu je važna predvsem radi britanske delavske stranke. Ne v toliko, ker je stranka v opoziciji in bo kot taka lahko glasovala zoper gotove proračunske postavke. Zadržanje britanske delavske stranke je vprašanje njene notranjosti. Tudi Churchillova vlada ima v načrtu, da izvede britansko oborožitev, kakor jo je začela delavska stranka, ko je bila na vladi. Pred kratkim je v vprašanju zaupnice ali nezaupnice Churchill, v vprašanju oborožitve in neoborožitve, levo krilo delavske stranke, ki ga vodi Bevan, glasovalo proti oborožitvenemu proračunu, glasovalo torej zoper to, kar je pred leti delavska stranka izglasovala.

Britanski proračun za oborožitev znaša \$4,094,160,330.

Radi notranje discipline je delavska stranka izglasovala sklep, da se morajo delavski poslanci podvreči sklepom, ki jih je sprejela večina. Ta sklep je kompromis med Attleejem in Bevanom. Mnogi se sprašujejo, ali se bo Bevan držal strankine discipline in ubogal večino, česar v zadnjem glasovanju v parlamentu ni storil, ali pa bo razbil stranko. Prehitri sklepi bi bili za angleške razmere nepravilni. Iz Bevanovega zadržanja do sedaj se mora preje sklepati na to, da bo Bevan skušal stranko radikalizirati, gnati jo bolj na levo in sčasoma spodriniti Attleeja. Če bi prišlo v britanski delavski stranki do formalnega razkola, potem bi bilo konservativno vodstvo britanske politike lahko in tudi pri volitvah zagotovljeno. Če ne radi drugega, že radi tega, ker gre za posebni britanski volilni sistem, kjer v volilnem okraju odloča relativna večina.

Določbe novega proračuna

Novi proračun pomeni rekord proračunov v mirni dobi Velike Britanije. Znaša \$11,872,000,000. Gotovi davki, predvsem dohodninski, so zmanjšani ali pa črtani pri tistih skupinah, ki imajo razmeroma nizke dohodke.

S tem je hotela Churchillova vlada vzpodbuditi delavstvo, da dela prekournu zlasti v vojni industriji.

V Veliki Britaniji se bo znova podražil kruh, pa tudi meso, se bo zmanjšal uvoz, se bo forsiral izvoz, se bodo povišale obresti na posojila pri bankah, s čemer hoče vlada boriti borbo zoper inflacijo, toda na drugi strani bo omejila gradbeno delavnost. Povečane bodo takse na goriln, posebni davki bodo uvedeni na dobičke družb, na kurivo, bodo pa znižani davki oziroma jih oproščeni tisti, ki imajo zelo nizke dohodke. V poštev bo prišlo okrog 2,000,000 dosežanih davkoplačevalcev z izredno nizkimi dohodki.

Vlada je nadalje skrčila 38% državnih podpor, ki jih je dajala

za živila in je delavska stranka s pomočjo teh podpor držala umetne cene živilom.

Politična in britanska javnost sploh ima pred očmi stvarni pogled, da se je treba pripraviti še na večje omejitve in na odpovedi v gospodarskem uživanju.

VOLITVE V NEW HAMPSHIRE

WASHINGTON, 12. marca—Končni izid primarnih volitev v New Hampshire so:

Eisenhower 26,497 glasov; Taft 35,820 glasov. Eisenhower je dobil vseh 14 delegatov za narodno konvencijo republikanske stranke, ki se bo sestala v Chicagu.

Kefauver je zbral za sebe 54%, Truman pa 44% demokratskih glasov, ali v številkah: Kefauver 20,147 glasov in Truman 16,298 glasov.

KER JE ZASPAL NA STRAŽI

SANTA MARIA, Cal., 12. marca—Prostak Dewey McConnell je zaspal, ko je bil na straži na Koreji. Obsojen je bil od vojaškega sodišča na 10 let zapora. Vojak prizna, da je s tem, ko je zaspal na straži, izpostavil življenje ostalih vojakov nevarnosti. Pravi pa, da pred to stražo ni spal celih 68 ur in ga je spanec premamila na straži.

POTOVANJE BO UGODNO!

PHILADELPHIA, 12. marca—Železniška družba Pennsylvania je zgradila štiri potniške vlake za \$11,000,000. Vlaki bodo vozili med Washingtonom in New Yorkom ter Bostonom. Vozovi so opremljeni najudobnejše in imajo posebne oddelke za kadilce, za razgovore, za obede, odpočitek, gledanje predstav in kavarno.

Sovjevsrtna stavka

Vozniki tovornih avtomobilov, organizirani v uniji AFL, namestavajo stopiti v stavko. Urad za stabilizacijo mezd ni pristal na to, da se jim plača sobota kot nadurno delo, torej polovico več kot normalno delo, čeprav je to sporazum med delojemalci in delodajalci. Vozniki zahtevajo od zveze delodajalcev, da se zoper to rešitev urada za stabilizacijo mezd zveza pritoži, ker bodo sicer nastopili stavko.

Dramsko društvo Lillija

V petek, 14. marca ob 7.30 uri zvečer se vrši v Slovenskem domu na Holmes Ave. važna seja dramskega društva Lillija. Namen seje je, reorganizacija dramskega društva, izvolitev odbora in določitev bodočih smernic. Naprošeni so prejšnji člani kakor tudi vsi oni, ki se za dramatikom zanimajo, da se te seje udeležijo.

V bolnišnici

Mr. Joe Janes iz Sheffield, Pa., se nahaja v clevelandski kliniki na Euclid Ave., kjer se bo moral podvreči težki operaciji. Z njim se nahaja njegova žena Mary, ki tačas biva pri Mrs. William Snider na 973 Addison Rd. Prijatelji ga lahko obiščejo, mi mu pa želimo, da bi čimprej popolnoma okrevaj!

DOLGA OBLEKA—DOLGO ŽIVLJENJE

GREENSBORO, N. C., 12. marca—Mrs. Lethia Morton je bila rojena v suženjstvu 22. decembra 1836. Umrla je potem ko je doživela starost 115 let. Preživela je deset od svojih 14 otrok, njen najstarejši sin William je sedaj star 90 let. Njena filozofija življenja je obstojala v tem: Nikdar kratkih kril ali oblek, marveč vedno dolge. Dolge obleke ne dajo priliko mrčesu, da se približa telesu.

Kuga tudi v Mandžuriji?

MUNSAN, Koreja, 12. marca—Stvar kužnih bolezni v severni Koreji mora biti, vsaj sklepaajo iz komunistične radijske propagande, ki tolče po zaveznikih, zelo resna. Pekinški radio je javil, da je kitajska vlada organizirala obsežno varnostno službo, da prepreči epidemične bolezni v Mandžuriji. Radio je pozval sanitetsko službo na pomoč. Iz teh poročil se da lahko sklepati, da so se kužne bolezni, katerih obstoj v severni Koreji ni več dvomljiv, že razširile na sosednjo Mandžurijo.

NOBENIH SPREMENB V POGAJANJH

Obe delegaciji ste imeli ponovne sestanke, na katerih so razpravljali o vprašanju vojnih ujetnikov in njih izmenjave. Uspeha ni bilo nobenega. Komunisti vztrajajo na tem, da mora biti izmenjava prisilna. Komunisti nočejo vedeti ničesar o 50,000 vojnih ujetnikov, predvsem južno Korejcev, o katerih zavezniki trdijo, da jih komunisti imajo v rokah, ali bi jih vsaj morali imeti, komunisti pa s svoje strani zatrjujejo, da jih nimajo.

Na bojnem polju bistvenih sprememb ni bilo. Zavezniško letalstvo je napravilo 930 poletov. Ta številka znači najvišje število posamičnih poletov v enem dnevu, odkar se je začela vojna na Koreji, razen letalskih bojev 29. aprila 1951, ko je bilo skupno 62 bojnih poletov. Letala zaveznikov so bombardirala skladišča kakih 30 milj severno od mesta Panmunjom, kjer se vršijo mirovna pogajanja. Pilotje so navajali, da v bombardiranih krajih gori, kakor v peklju.

70. rojstni dan

Dne 8. marca je dobro poznana Mrs. Frances Globočnik, 426 E. 160 St., praznovala svoj 70. rojstni dan. Rojena je bila leta 1882 v Vasi Voglje, pošta Senčur pri Kranju, po domače Kimovčova. Mrs. Globočnik je bila zelo presenečena, ko je ravno na rojstni dan dobila iz stare domovine veliko punčko in fantka v narodni noši, kakor tudi nekaj drugih lepih stvari. Mož, hčere in zetje so ji naredili lepo presenečenje. Ob tej priliki obhajata s svojim možem tudi 42-letnico zakonskega življenja. Sorodniki in prijatelji jima čestitajo ter želijo še mnogo let sreče in zadovoljstva.

New York Central železnica na delu

Tudi zadnji stavkujoči delavci so se vrnili na delo. Clevelandska industrija je ob izbruhu stavke odpušila nekaj delavcev, kakor na primer Fisher Body in Midland Steel Products Co. Ti odpusti so bili praktično preklicani.

Eisenhower naj pride--naj ne pride nazaj v Ameriko...

REPUBLICANCI SE BOJIJO AGITACIJE EISENHOWERJA

3000 LET JERUZALEMA

Župani mesta Jeruzalema, ki se mudi v Clevelandu, je povabil za prihodnje leto Clevelandčane, da obiščejo Jeruzalem, ko bo ta praznoval 3000-letnico svojega obstoja.

Shlomo Zalman Shragai, kakor je županu mesta Jeruzalema ime, je prišel v Palestino leta 1928 in je prvi župan Jeruzalema, ki je bil leta 1950 izvoljen. Poprejšnji župani so bili imenovani po Angležih, ki so imeli nad Palestino protektorat.

Župan Shragai je govoril tudi v prid fondu, ki naj se nabere med ameriški Judi za Palestino.

ZGODBA 15-LETNE MATERE

WEST MEMPHIS, Ark., 12. marca—V turistovski koči se je zadušila družba treh turistov. Med njimi 15 let stara Mrs. David Pucket, ki je bila v visokem stadiju nosečnosti. Zadušila so se, ker je peč porabila ves kisik v prostorih. Mater Pucket so z naglico prenesli v bližnjo bolnico, da bi rešili življenje otroku. Operacija je bila brezuspešna.

Televizija nadvse!

AUDUBON, N. J., 12. marca—V hiši Wright je bil doma samo osemletni Billy. Billy je prišel iz šole, njegov oče je bil od doma po poslu, njegova mati je bila na nekem zborovanju v šoli, njegov desetletni brat Robert je bil tudi v šoli.

Billy je začutil, da nekaj v hiši gori. Zapalila se je podstrešna soba. Billy je poklical po telefonu ognjegase, nato pa se vsedel in gledal v televizijski aparat.

Ogenj se je razširil iz podstrešja v doljne prostore. Toda Billy se ni premaknil od televizijskega aparata vključil ognju in dimu, dokler ga niso spravili ognjegasci na varno.

ANGLEŽ TAJNIK NATO

LONDON, 12. marca—Lord Ismay, osebni prijatelj Churchilla, je bil imenovan za glavnega tajnika severnoatlantske zveze.

Kar bo general Eisenhower kot vojak, bo Lord Ismay v tej organizaciji kot civilist za politična, gospodarska in finančna vprašanja.

Dobili dobitke

Na nedeljski priredbi Progressivnih Slovencev so bili deležni lepih dobitkov sledeči: Joyce Plemel, krožek št. 1 Progressivnih Slovencev, Frances Hudovernik, Frances Zgonc in Eva Coff. Za Knjižno kampanjo so pa darovali: Andy Hočevar iz Maple Heights, \$10; Charles Vrtovšnik, \$5; Mrs. Ažman, \$3, in Joseph F. Durn, \$2.

Slike po seji

Nocoj ob 7.30 uri se vrši redna seja društva Svobodomislernih Slovencev, št. 2 SDZ v navadnih prostorih. Po seji bo Mrs. Justine Girod kazala slike o raznih društvenih aktivnostih. Članice so vabljene, da se udeležijo v obilnem številu.

Denar najden

Na koncertu Marion Kuhar prošlo nedeljo se je našlo nekaj denarja. Kdor je zgubil, naj pokliče HE 1-3809 med 6. in 6.30 uro zvečer in dobi nazaj.

Odbor za zunanje zadeve v senatu je začel na inicijativo demokratske senatorja McMahon z akcijo, da pride general Eisenhower v Ameriko na poročanje najkasneje v dveh tednih. Debatna o Trumanovem predlogu, da se odobri kredit \$7,900,000,000, naj se začne ta četrtek, predvideva pa se, da bo trajala kakih 14 dni. Medtem, tako zahteva senator McMahon, mora biti zaslisan general Eisenhower.

Republikanci se ne strinjajo s tem predlogom, posebno tisti, ki so pristajali senatorja Tafta. Trdijo, kakor na primer senatorja Smith in Hickenlooper, da bi obstojal vtis, kakor da gre za politično strankarska vprašanja, ne pa za gospodarsko vojaška, če bi se klical Eisenhower sedaj nazaj v Ameriko.

Hickenlooper je dejal, da je zvezna vlada itak že odpoklicala v ta namen generala Gruentherja, ki je šef generalnega štaba generala Eisenhowerja in general Eisenhower ne bo mogel dati več informacij, kakor jih bo dal general Gruenther.

Eisenhower mora priti!

Senator McMahon vztraja na tem, da mora priti nazaj v Ameriko, ravno general Eisenhower, ker bo dal le on potrebna stvarna in strokovna pojasnila in to kongresu, kakor tudi javnosti. Tudi kongresnik Mike Mansfield iz Montane, ki igra važno vlogo v ameriški zunanji politiki, zagovarja prihod Eisenhowera v Ameriko.

"V svesti sem si, da se bo prihod generala Eisenhowerja v Ameriko za časa primarnih in drugih volitev tolmačil politično. Toda Eisenhower je postavljen od vlade in bo moral pričati, je zatrdil Mansfield. Senatorji in kongresniki trdijo, da bo tak predlog po odpočitku Eisenhowerja imel sicer opozicijo, da pa bo dobil potrebno večino.

Taft razlaga zunanjo politiko

DALLAS, Texas, 12. marca—V svojih propagandnih pohodih je imel ohijski senator Robert Taft v mestu večji govor, v katerem se je bavil z ameriško zunanjo politiko. Rabil je fraze kot na primer

Boljša je armada kozlov, ki jo vodi lev, kakor pa armada levov, katero vodi kozel.

Stalin je imel za svoj glavni cilj osvojitve Azije. In to od leta 1945 dalje in ga ima še danes.

Ni mogoče vzbudivati naša narodni upravi pravilnega čuta, dokler ni pognan iz svojega urata tajnik Acheson, in dokler ni pognan iz Bele hiše predsednik Truman.

VOLK SIT, KOZA CELA

WASHINGTON, 12. marca—Senator Tom Connally se je o

prebivalcih Havajskih otokov izrazil, da je on, Connally, boljši Amerikanec kot Havajci, ki niso potomci Amerikancev. Posebna delegacija Havajcev je prišla v Washington in zahtevala preklic te sodb. Connally izrecno svoje izjave ni prekal, delegacija pa se je sprijaznila s tem, da jo je senator Connally poslušal in ji dal "gotov prav."

Stanje pri General Motors

Podjetje General Motors v Clevelandu ima 18,888 zaposlenih, njihova plača za lansko leto pa je znesla \$85,120,847. Stanje je bilo najvišje od obstoja družbe.

Druge tovarne izven Clevelanda zaznamujejo vpade, ki je v zvezi z obrambno in civilno produkcijo.

General Motors zaposluje kot posamezno podjetje v Clevelandu največ delavstva. Leta 1950 je bilo zaposlenih 14,000 z zaslužkom \$58,500,000 na leto. General Motors v Ameriki je zaposleval v zadnjem četrtletju 1951 310,000 nameščenec s plačo \$1,292,857,400. Plača v letu 1950 pa je znašala \$1,324,259,400.

Povprečna mezda v letu 1951 je znašala \$67.17 na teden. Delavni čas v letu 1950 41.5, leta 1951 pa 38.9 ur na teden.

Ulični napad

V tork zvečer je zopet bila neka ženska napadena in okradena na ulici. To je bila Mrs. Edith Trifunović, stara 32 let, stanujoča na 3715 E. 61 St., ki je s svojim možem prišla iz begunstva v Ameriko v januarju, v Cleveland pa pred tremi tedni. Bila je na potu domov z dela, ko jo je 23 let star lopov zbil na tla in ji vzel ročno torbico, nato skočil v avto in odvozil naprej. K sreči je neka priča videla napad in izročila policiji licenčno številko, ki je napadalca prijel.

Poroka

Zadnjo soboto sta se poročila Pfc. Joseph Pintar, sin Mr. in Mrs. Joseph Pintar iz 389 E. 160 St., in Miss Brenda Augustine, 22751 Arms Ave. Zenin je nastanjen v Indianatown, Pa., ter se sedaj nahaja na 17-dnevnom dopustu. Novoporočena sta se podala na ženitovanjsko potovanje v Atlantic City. Bilo srečno!

25-letnica čitalnice

V nedeljo obhaja Čitalnica SDD na Waterloo Rd. 25-letnico svojega obstoja. Clevelandska pevsko društva bodo podala lep koncertni program, ki se prične ob 4. uri popoldne. Javnost je vabljena, da se udeleži. Polovica preostanka je namenjena za tržaški dom.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

"DOM SLOVENCEV V TRSTU"

(2)

Kakršnokoli stanje Trsta bo končno obveljalo v sožitju z Italijani, je življenje Slovencev v Trstu izpostavljeno preganjanju, zahteva previdnosti, stroge pripravljenosti in nekega glavnega štaba, pa tudi središča, kjer se bo ta živel zbiral in dajal povelja. Ne glejmo na Trst z ameriški očmi! Naj bo na papirju še toliko "enakopravnosti", življenje teče nekako takole:

Človek končno rabi streho, zaslužek, kruh. Človek se izživlja v različnih smereh in poklicih. Če se bo hotel Slovenec v Trstu zaposliti, mora dobiti delavsko izkaznico, brez katere niti ne sme delati. Če bo le možno, se bo ta izkaznica Slovincu odklonila, ker da ni potrebe.

Človek se udeležuje v raznih obitih. Za izvrševanje obriti je potrebno obrtno dovoljenje (licenca). Za to obrtno dovoljenje pa naj govori krajevna potreba. Praktično pravi Italijan, da krajevne potrebe ni, kadar jo dokazuje Slovenec.

Šolstvo je punčica v očesu vsakega naroda, ki hoče odgojiti narodno potomstvo. Slovenci v Trstu so na primer doživeli v svojih zahtevah po svojem šolstvu slučaje, ki so za ameriške pojme smešni, toda v Trstu so se dogodili. Ravno v času, ko naj bi se odprli slovenski razredi, je bilo treba beliti, popravljati in le absolutni volji, ki ni odnehala tudi če je bilo treba vršiti vpisovanje učencev na cesti, so se morali vdati i zavezniški Italijani, da je slovenski otrok—šolar lahko začel z učenjem. V Trstu namreč ne gre za princip, da bi se iskala pota sožitja, ampak za diplomacijo, kako iznajti prefrigate trike, da se življenje čim bolj otežkoči.

Socialno in številčno šibek slovenski narod v Trstu bo gineval, če se bo čutil trajno potisnjenega v stran. Združil pa se bo, če bo vedel in videl, da ima trdnjavo—glavni stan—skupni DOM, kjer se zbira, debatira, veseli in žalosti in pripravlja strategijo, da napada in odbija napade.

Dom Slovencev v Trstu! Lahko bi ga imenovali dom skupnosti slovenske usode. Zavedajmo se, da gre za zelo izpostavljeno mesto Trst, v zaledju katerega je strnjen slovenski narod. Zavedajmo se pa tudi, da je take postojanke držati za vsako ceno že radi naše bodočnosti!

Ali je zavest skupnosti usode ali je pa ni! Če je ta zavest živa, odpadejo vsi predsodki. Res je, da so bili in so Slovenci v Ameriki nadlegovani s prošnjami za pomoč, kakor da bi se hotel ameriški standard življenja presaditi v stari kraj. V upravičenost in neupravičenost posameznih prošenj se ne bomo spuščali. Vprašanje doma Slovencev v Trstu ni zasebno, ampak je javno vprašanje, ker je splošno narodno. Tu ne gre za sorodnike, niti ne za kako zasebno društvo, marveč skratka za del naše skupnosti usode.

Gledano s tega pravilnega stališča imejmo pred očmi, kako ravna v enakih slučajih drugi politično zreli narodi, ki ravno vsled svoje politične zrelosti uveljavljajo tako močno gospodarsko in kulturno svoj prostor na soncu. Za vzgled vzemimo Jude! Njihova ameriška organizacija se sestane, po njenem izvršilnem odboru pregleda potrebe in položaj in sklene: Ameriško judovstvo bo poslalo v judovsko državo Izrael v Palestini na leto toliko in toliko sto milijonov dolarjev. In jih pošlje!

Dom Slovencev v Trstu—naša zavest o skupnosti usode! Zavedam se, da bi podcenjeval vsakega Slovenca v Ameriki, če bi trdil, da te zavesti o naši skupni usodi nima. Zato tudi trdim, da gre le za zunanjo obliko, v kateri naj se od nas iztirja ta narodni davek za dom Slovencev v Trstu. Trdim celo, da ni v skladu s pravo zavestjo o čustvovanju in premišljevanju o skupnosti naše usode, če se ubere pot, po kateri se za tako stvar pobirajo milo rečeno—milodari. Pot je lahka, dostojna, narodno častna in vem, da jo ima in jo je imel vsakdo že v svoji notranjosti, ni mu pa bila dana prilika, da bi jo javno povedal in razodel. Ta pot pa je:

Slovenski živelj v Ameriki ima krasne dobrodelne socialno zavarovalne organizacije, katerim plačuje mesečne prispevke in od katerih dobiva gospodarske ugodnosti. Kdo si bo upal trditi, da ne bi vodstva vseh teh podpornih in podobnih jedrot ne sklenila, da se hkrati z članarino ne pobere enkratni pametno določeni znesek od vsakega člana za dom Slovencev v Trstu? In zopet: Niti najmanj ne dvomim, da bi si kaka taka zveza dovolila pečat narodne sramote, če bi ta klic odklonila. Še manj pa dvomim, da bi se našel med temi deset tisoči organiziranega članstva Slovenec, ki bi za pol dolarja kaj več ali manj iztrgal svoj lastni jaz iz te skupnosti slovenske usode, katere eden velikih strebrov bodočnosti bo ravno—DOM SLOVENCEV V TRSTU!!

L. Č.

UREDNIKOVA POŠTA

Godovanje Pepc in Jožetov

CLEVELAND, Ohio—"Kam pa v nedeljo, 16. marca?" me vpraša prijatelj, ko sva se srečala pri Progresivnih na večerji zadnjio nedeljo.

"Ali ne veš, da bodo Napredne Slovence obhajale god vseh Pepc in Jožetov v prizidku Narodnega doma na St. Clairju? Zabava se prične že ob 3. uri popoldne, večerjo pa bodo pričele servirati ob 5.30 uri, nakar se bomo pa zavrteli po mili volji."

"Ja, potem bom pa tudi jaz prišel, ker vem, da pri Naprednih je zmeraj dobra zabava. Kaj pa če katerega s seboj pripeljem, ali bo tudi dobrodošel?" pravi.

"Seveda, vsi prijatelji in prijateljice Naprednih Slovence so vabljeni." Ne bo vam žal, če pridete. Zabave bo na koše. Vstopnine ne bo nobene, le za večerjo se bo računalo \$1.25, kar je malenkost.

Povabile smo tudi vse naše neutrudljive delavke, ki so tekom leta pomagale pri naših prireditvah delati brezplačno. Tudi njim bomo izkazale hvaležnost s tem, da jih pogostimo z brezplačno večerjo, kajti z njih pomočjo nam je bilo mogoče pomagati raznim kulturnim in prosvetnim ustanovam tukaj in v stari domovini.

Torej, ne pozabite priti nas obiskat; srečali boste vse te žene in dekleta, ki so toliko žrtvovala za čast in procvit Naprednih Slovencev, št. 137 SNPJ.

Na svidenje v nedeljo! Za rezervacije pokličite SH 1-3871 ali pa Helen Mikuš, HE 1-3899 ne kasneje kot v petek, 14. marca.

Josie Mežnaršič.

Pozdrav rojakinji

pred odhodom v domovino

GENEVA, Ohio—Namenila sem se napisati par vrstic v Enakopravnosti za našo prijateljico Rose Lapp, ki se name-rava podati iz naše srede na obisk v staro domovino, da po 40 letih zopet vidi svojo ljubo mamico, ki je dočakala 87 let in jo tako željno pričakuje.

Na parnik se bo Mrs. Lapp podala 20. ali 21. marca. Tam misli ostati do 28. maja. Vsi njeni prijatelji ji kličejo: srečno svidenje z vsemi domačimi in rodni domovini in srečen povratek, da bi se še veselili v naši novi domovini skupaj zadovoljni in zdravi. Tako ti tudi želi tvoja hčer, moč in njena družina ter tvoj sin R. in Jacob Mesojedec iz Russelltown, Ohio., in njegova družina, kateri vem, da te bodo pogrešali.

Z najlepšim pozdravom, Rose, ti kličem na srečen povratek. Bog ti daj zdravja in srečno rajžo!

Ivanka Gubanc.

Mal položaj dar Čitalnici

in Domu na oltar

CLEVELAND, Ohio—Cenjeno občinstvo Clevelanda in okolice: Vem, da ste že čitali več dopisov in vabil k proslavi 25-letnice slovenske Čitalnice Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

Tudi jaz vem, da brez knjig in časopisov civilizacije sploh ne bi bilo, zato kot mnogo drugih, se tudi jaz oglašam in vas prosim, da se udeležite te važne proslave ene najbolj koristnih stvari—to je literature.

Ustanovil se je odbor za Kulturni narodni dom v Trstu, s katerim so se čitalničarji sporazumeli za to prireditev. V tem odboru sem tudi jaz ter sem zelo ponosna in vesela, da se je enkrat zganilo za pomoč našemu Krasu. Dobro veste, posebno čitatelji Enakopravnosti, da se je že dosti nabiralo in pomagalo, skoraj bi rekla za vsak kotiček Jugoslavije, ampak za Kraševce se ni nobeden spomnil, tako je bil osamljen kot ciganska sirota, o kateri je pesem:

"Nikdo mi roke ni podal, le vsak me karal je."

Danes ne bom pisala prav nič po ovinkih, kakor se je to dogajalo večkrat preje, ako smo hoteli publiko skupaj privesti, torej bom direktno povedala naš namen.

Oba odbora sta sklenila, da se napravi veliko proslavo, da bo bolj uspešna. Upam, da bo Delavski dom zdaleka premajhen za ta dan, pa čeprav sami Kraševci pridejo, sakraboit, saj nas ni tako malo, posebno ako se tisti hrib iz Newburga malo dol nagne. Ojoj me, ali nič se ni treba bati, vse bomo spravili pod streho, čeprav od spredaj notri, tako mislim, skozi zadnja vrata ven, samo da se ustavi in ga dobro pogledamo, ako ima dobro misel. Pa brez špaso, nekaj mora tudi pustiti v naši košarici za Tržaški dom.

Drugi dan gotovo ne bo nič pogrešal, srce mu bo v miru in vest ga ne bo pekla, saj je videl svojega nekdanjega prijatelja in sošolca. Tudi meni se dosti-krat pripeti, da se kje znajdem in mi kdo reče, ja pa se nismo videli že toliko let. Seveda se ne vidimo, ako se ne ganemo od naših bajt!

Kadar pride ta resna v beli halji, pa ni treba nobenega vabila in proslave, vsega je konec. Zato vas še enkrat lepo prosim, udeležite se 25-letnice Čitalnice, katere polovica preostanka gre v korist Tržaškemu domu. Dajmo dobro delo opraviti, dokler smo živi in zmožni, da bomo res v dnu srca zadovoljni. Saj nobena stvar ni za večno, in tako ne bomo tudi mi. Bodimo veseli in zadovoljni, dokler nam moči dopuščajo. Pogledjte, kako tukaj evropska peresa listi padajo in druga skoraj ne poganjajo.

Toliko za danes, drugič še nekaj o bivšem Narodnem domu v Trstu, kateri je bil požgan do tal 13. julija 1920.

Zdravi do svidenja v nedeljo, 16. marca ob 4. uri popoldne v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

Jennie Hrvatin.

Kopeli za zdravje

Kako dela narava, naša največja učiteljica? Če se vas prijemlje kaka bolezen, čutite vročino v telesu, potem pa zopet mraz, prej pa pride še kihanje. To so gotovi znaki, da ste vjeli prehlad. Če pustite, da gre stvar naprej, vas bo kuhala še vročina, nahod se bo razvil, šlo bo po sapniku navzdol v pljuča in dolga kašelj z drugimi neveselostmi je tako gotov za nekaj tednov, kakor je dvakrat dve štiri. Niste vpoštevali oppmina narave, varnostni aparat je zastoj, klical s kihanjem in vročino na pomoč, niste pomagali svojemu telesu, da samo premaga bolezen.

Tega ne more kar tako, če bi pa dali organizmu v telesu priliko, da se prav pošteno spoti in izloči kak funt ali več potu, z bolezenskimi kalmi, pa bi bilo vse pri kraju v enem dnevu in noči. Verjetno celo v eni sami noči, če bi potenje pravočasno prišlo na pomoč telesu v njegovem boju zoper bolezenske kali.

Čaji, aspirini in drugo, je vse preslabo, da bi se telesu dalo toliko dodatne vročine. Ta more priti samo od zunaj.

Tako pomoč naravi nudi moja zdravilna kopel v kepu (plašču) za vročezračne kopeli, kakor je isti prijavljen za patent. Prehlad, revmatična obolenja in še precej drugih bolezni, so ozdravljivi s pravilno rabljeno vročino, kakor je to slučaj v poznanih turških kopelih. V vročih naravnih vrelicah pridejo še druge naravne moči v poštev. Imenujemo jih radioaktivne, vendar pa s stalno rabo vročezračnih kopeli dosežete skoro prav isto, ker v tem slučaju vpliva stalnost in množina kopeli.

To vidimo pri narodih, ki se redno kopljejo v vročem zraku, Finci, Svedi, Rusi, so tako utrjeni ravno po takih kopelih, da skoro ne poznajo prehladov, ne revme, niti drugih bolezni, ki imajo svoj izvor v prevelikem ohlajenju kožnega živčevja, kar prinese vse reakcije, v katerih se kaže prehlad.

Kakšna je kopelj in kako se rabi, da prinese največ koristi, kakšne so kopeli, ki se jih poslužujejo narodi na severu Evrope, da se obdržijo v klimi podobni oni na Alaski, zdavi in odporni proti boleznim, sem popisal v slovenski knjižici. Ne opustite prilike in pišite takoj po knjižico, da jo dobite, dokler traja zaloga. Nalepite na list en dajm ali vložite poštne znamke za to poštnino; napišite natančen naslov, da vam takoj pošljem brezplačno.

Dr. Ivo Cherne,
6904 St. Clair Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Iz življenja naših ljudi po Ameriki

Grays Landing, Pa.—Dne 30. decembra je preminil Frank Kastelic, član društva št. 570 SNPJ. Podlegel je rudaški naduhi, katera ga je mučila mnogo let. Skozi leta dni pred smrtjo je kar naprej ležal v postelji. Pokopan je bil civilno. Ob smrti je bil star 73 let. V Ameriko je prišel leta 1902. Doma je bil od Sv. Križa pri Litiji na Dolenjskem. Zapušča soprogo in osmero otrok.

Torre Haute, Ind.—Dne 24. januarja je po kratki bolezni umrla Franciška Skert, rojena Brinovc, članica SNPJ. Stara je bila 59 let in rojena v Dolenjski vasi pri Cerknici. Tudi zapušča soprogo, dve hčeri in brata, v Detroitu brata ter dve sestri in brata v stari domovini.

Arma, Kans.—Dne 12. februarja se je smrtno ponesrečil William Bogataj, član SNPJ. Ubit je bil v avtni koliziji v Californiji. Pokojnik je bil star 37 let, rojen v Armi. Zapušča mater, dva brata in dve sestri.

Bellingham, Wash.—Dne 20. januarja je umrl Mike Dujmovich. Doma je bil iz Otočarja, Jugoslavija. Tudi zapušča žalujočo soprogo, tri sinove in hčer. Star je bil 77 let.

San Francisco, Calif.—Andrew Leksan je prejel žalostno vest iz stare domovine, da je umrla v Metliki njegova ljuba mati Marija Leksan. Vest je sporočil njegov brat, ki je župnik v Metliki. Umrla je 25. januarja v častiljivi starosti 89 let, pet mesecev in 15 dni. Družina je upala, da bo dočakala 90. leto, a usoda ni tako hotela.

Pokojnica je bila mati devetih sinov. Živijo še sledeči: John v Clevelandu, župnik Ciril v Metliki, Andrew in Joe v San Franciscu, ter Rudolf v Ljubljani.

Ob času vojne je veliko pretrpela. Nemci so ujeli njenega sina župnika v Veliki Nedelji na Štajerskem in ga pregnali na Hrvaško, odkoder je pozneje prišel v Metliko, kjer je še danes. Ko so se partizani in Nemci ter Italijani najbolj streljali, je ona stala na sredi Metlike, kakor da bi se fantički streljali z "bezgavkami." Njen sin župnik pa je ves čas vojne kar naprej pridigoval, naj se ljudje ne ubijajo, pa naj bodo takšne ali takšne barve.

Fontana, Calif.—Težko operacijo je srečno prestala Rozi Rudman.

Renton, Wash.—Umril je Rafael Suhoveršnik. V Ameriko je prišel leta 1902 ali 1903, in sicer v Black Diamond, Wash. V nekem premogovniku je bil pohabljen, nakar so mu odrezali nogo, po okrevanju pa si je kupil posestvo, na katerem je živel ves čas. Umril je 20. januarja v stari domovini na Štajerskem. Zapušča soprogo, tri sinove, dva brata ter več drugih sorodnikov, v stari domovini pa brata in dve sestri. Pokopan je bil ob veliki udeležbi.

Camilus Zarnick, Cleveland:

MOJ DRUGI OBISK ROJSTNE DOMOVINE SLOVENIJE

(Nadaljevanje)

Ljubljana pa je zgubila svoj provincialni značaj šele po prvi svetovni vojni, ko je postala tudi formalno središče slovenstva. Med obema vojnoma je precej narastla. Središče je bilo modernizirano z novimi stavbami kot je palača Bata, banka Slavija, hotel Slon itd.

Urbanistično so bili dobro sanirani razni starejši predeli mesta, v predmestjih pa so rastle hišice in vile kot gobe po dežju. Zlasti pa me je opozorilo dejstvo, da so vse električne in telefonske napeljave speljane po kablju v zemlji tako, da prav v ničnemur ne motijo izgleda ulic, pa tudi v prometnem pogledu je to dobra rešitev in našim avtomobilistom prav gotovo po godu.

Ker sem imel nalogo, da se med svojim obiskom v domovini pozanimam tudi o tem, kako deluje pomoč CARE v smislu dobave strokovne medicinske literature, sem se telefonično obrnil za podatke na predstojnika okoliškega instituta medicinske visoke šole v Ljubljani, profesorja dr. Lea Šavnika, ki me je takoj povabil k sebi na črno kavo. Dogovorila sva se za sestatek in medtem ko mi je dal zagotovilo, da pomoč CARE res brezhibno deluje, mi je povedal o razvoju in delovanju instituta, ki ga je do podrobnosti razkazal.

Okoliški institut medicinske fakultete (zavod za raka) v Ljubljani je bil ustanovljen leta 1938. Zaradi števila naraščanja rakastih bolnikov v vseh kulturnih državah sveta, so začeli povsod poleg klinik ustanavljati tudi bolnice in institute, ki se ukvarjajo izključno z raziskovanjem in zdravljenjem raka. Tudi v Sloveniji je bil tak institut zelo potreben, kar je pokazal njegov hiter razvoj. V začetku je imel institut samo 12 postelj, ker so se večinoma vsi rakasti bolniki zdravili do tedaj samo kirurško na okolišnih in otolskih oddelkih. Kar pa ni bilo mogoče več operirati, je bilo poslano domov in prepuščeno svoji usodi. Moderna znanost pa je pokazala, da se more bolnikom pomagati tudi še z drugimi pripomočki.

Posebno rentgenski žarki in radij so sredstva, s katerimi se je zdravljenje te najhujše šibe človeštva zelo izboljšalo in zato tudi Slovenija ni mogla zaostajati na tem polju. Po iniciativi primarija bolnice v Brežicah dr. Josip Coleve, in s podporo bivše banske uprave, je uspelo, da je dobil institut svoje prostore v bivši šentpeterski vojašnici, ki jo še marsikateri naših Amerikancev pozna iz svojih mladih let, ko je moral tam služiti vojaške. Del kasarne je bil kar lično spremenjen v bolniške prostore; že kmalu se je pokazalo, kako nujno je bil potreben tak zavod.

Med drugo svetovno vojno je bil kljub temu, da niti Gorenjci niti Štajerci niso mogli prihajati v Ljubljano na zdravljenje, zavod zmerom poln, in še pod italijansko okupacijo se je posrečilo pridobiti še dve sobi in tako razširiti zavod na 46 postelj.

Prvi šef zavoda je bil dr. Josip Coleva, ki se je že dolgo let poprej kot šef brežiške bolnice, udelil svoj lasten laboratorij, delal poskuse na živalih in bil tudi v stikih z drugimi podobnimi zavodi v svetu, ki so se ukvarjali s proučevanjem raka. Med operacijo leta 1952, je šef dr. Coleva nenadoma umrl in vodstvo zavoda je prevzel dr. Leo Šavnik.

Zavod je poseben med okupacijami moral prestati burne čase, saj so ga hoteli Italijani že ukiniti, ker so hoteli tudi njegove prostore pretvoriti v zapore, kakor so pretvorili ostalo šentpetersko vojašnico.

Naval na zavod je postal po osvoboditvi vedno večji in po uvidevnosti ljudske oblasti se je

zavod ponovno razširil na sedanjih 90 postelj, kar pa je tudi že zdavnaj absolutno premalo. Frekvenca bolnikov je danes tako velika in bolniki prihajajo iz vseh, tudi najbolj oddaljenih krajev Slovenije, da so navadno zasedene tudi vse zasilne postelje in da spijo bolniki celo po več dni na tleh in da je pogosto na devetdesetih posteljah po 116 bolnikov.

Tudi ambulančnih primerov je vedno več, do 120 na dan, kar seveda silno obremenjuje malo število zdravnikov in strežnikov osebja, ki za nje skrbi. Kljub vsem tem težavam pa se je zavod s časom dobro uveljavil in kontrolira sedaj praktično vse na raku obolele v Sloveniji, kar nudi prilike zdravnikom za pridobitev velikih izkušenj na polju zdravljenja in pa tudi bolnikom, da iščejo pomoč tam, kjer se jim nudi vsa do danes znana in možna strokovna pomoč.

Poleg aparature za obsevanje, ki jo je izpolnila ljudska oblast, pa je dobil zavod leta 1948 tudi večjo količino radija od naše UNRA brezplačno na razpolago, tako da ima sedaj skupno skoraj cel gram, kar je, seveda za uspešno zdravljenje velikega pomena. Razen tega je dobil zavod v zadnjih letih tudi več instrumentov iz Amerike od Jugoslav Relief Fund of America (direktor P. Nelbach), kar je v prvi vrsti zasluga šefa instituta profesorja dr. Šavnika, ki se je v zadnjih letih dvakrat mudil v Ameriki del časa zaradi zdravljenja gluhosti, in je bil tu pri nas tudi uspešno operiran.

Po njegovem prizadevanju sta tudi organizacija CARE in njen direktor Paul C. French poslala Ljubljanski medicinski fakulteti že več najmodernejših znanstvenih knjig. Zdravniki instituta se zavedajo, da tudi pri nas naši rojaki nimajo življenja posejane z rožicami in da morajo za dolarje težko delati, vendar se bo gotovo našel eden ali drugi, ki bo pripravil nekaj žrtvovati za dobro stvar. Vsaka pomoč v obliki kakšnega novega zdravila ali kak aparat, ki se ga tam ne more dobiti, bo koristno uporabljen.

Dne 7. aprila 1951 je umrl France Marolt, bivši dirigent bivšega Akademskega pevskega zbora v Ljubljani. V spomin svojemu učitelju so priredili pevci bivšega Akademskega pevskega zbora v Ljubljani koncert, na katerem so zapeli najprej ganljivo Fosterjevo "Umril je mož," nato pa 16 slovenskih narodnih pesmi, kakor jih je priredil pokojni France Marolt, in sicer pod vodstvom Rada Simonitja.

Koncert APZ je pomenil v predvojni Ljubljani, pa tudi v drugih mestih ali kjer koli v podeželju, kulturni praznik APZ je moral premagovati vrsto ovir. Ljudstvo je to vedelo, zato je ljubilo ta zbor. Marolt pa se je zavedal sil in lepote tudi hrvaških, srbskih in macedonskih pesmi ter mislil tako kot mislijo in vedo danes vsi: dvignil boš kulturo jugoslovanskih narodov do zavidanja vredne višine le, če boš dvignil kulturo posameznega naroda, obenem pa spoštoval in skušal dometi tudi kulture drugih narodov.

France Marolt je bil kulturni delavec kot jih je med Slovenci malo. Vse njegovo življenje je bilo napolnjeno z delom za slovensko skupnost, za slovensko zemljo. Po ljudski šoli v rojstnem kraju na Brdu pri Kamniku, kjer je takrat ob njegovem rojstvu (1891) učiteljeval njegove oče, je France leta 1921 študiral gimnazijo v Ljubljani in obenem končal Foersterjevo šolo Glasbene matic. Kmalu po odsluženem vojaškem roku ga je pognila vojna kot vojaka na galisko in soško fronto in se je vrnil kot invalid.

(Dalje prihodnjic)

Fran Milčinski:

Cvetje in trnje

O TREH MICKAH

(Nadaljevanje)

Zdajci mu je pozornost zbudil sunder po stopnicah. Sunder je prihajal bliže in nekdo je potrkal na duri, "bum, bum!" z okorno pestjo, kakor pač trka trda kmetijska roka.

"Le not!" je zaklical župnik in ko so se počasi odpirala vrata, je dostavil: "Pa si prej skoraj obriši zunaj ob slami, kdor si!"

"Sem si jih!" je odgovoril oče Menart, "hvaljen bodi Jezus Kristus!" in je vstopil v sobo bo spoštljivo klečnil s koleno. Za Menartom sta se porinili v sobo žena in gospodična Mici in se ustavili pri durih—o nečimrnosti: gospodična Mici s frizuro in z rdečim sončnikom! Začuden in dolg je bil pogled in nič kaj prijazni, ki je švigal vanjo tamkaj od zofe.

Oče Menart je kratko in jedrnat povedal, kako in kaj in oddal listine.

Poslušal ga je župnik in ni znil besede, gubal pa je čelo. Pogledaval je krstni list in delavsko knjižico, ali pogled se mu je posli obračal od važnih teh listin proti durim, iz oči se mu je bliskalo in niso strele letele nikamor drugam nego na lastnico teh listin. In ko je oče Menart končal, se je župnik obroč uprl ob mizo in je v vsem veličastvu vstal. Dvignil je roko in z iztegnjenim kazalcem pokazal na gospodično Mici in zagrmel: "Mule, mule, mule!"

Gospodična Mici je bila iznenadena. Komu je to veljalo? Kaj je pomenilo? Vprašuje je uprla svoje oči v gospoda, vprašuje položila razprostrte prste na belem prsi s črnimi pikami.

"Ti, ti, da, ti!" je z gromkim glasom potrjeval ogorčeni župnik. "Tako nafrfrane lase nosijo mule in ne poštena dekleta. In rdeč parazol se tudi ne spodobi krščanskemu človeku!"

Gospodična Mici je bila užaljena. "Pardon!" je rekla...

Samo te besede je bil še potreben gospod. "Ven," je zagrmel, "ven, pohujšanje, zglavnik peklenški!"

Grozno! Ali bi mu jih bila povedala gospodična Mici, pošteno, brez strahu in brez ovinkov! Ali bi jih bil slišal kakršne je zaslužil: Jako... in sploh... in vse...! Toda prepadena Menartovka je hitela odpirati vrata in pomagat gospodični Mici ven, in je stala gospodična Mici zunaj, še predno je bila zajela ono količino sape, kolikor je je potrebovala za nameravano izjavo.

Docela pa ji besede vendar nica navzdol in ko so jo stopinje prinesle mimo kuhinjskih vrat, so zatrli. Stopala je po stopnicah se je ustavila in zabrusila v kuhinjo: "Sem že lepše gospode videla, kakor je vaš." Zabrusila jih je, uničujoče besede, in šla, kuharica pa je gledala, kdo je to, da je prišel k staremu njenemu gospodu Francu iskat lepote... Pred župniščem je bila senca. Gospodična je navzlic senci neizprosno odprla sončnik, jezno je pogledala gor v okno: "Naj počei!" je rekla. Neugnana se je setala pred hišo in čakala.

Zgoraj se je opravičeval Menart: "Gospod, jaz mislim, da nimam pravice, ki ukazovati, kakšna naj bo." Njegova žena je majala z glavo in sklepala roke, da si upa deklinati in reče gospodu: Pardon—taka sramota!

Gospod župnik se je pomiril. Stopil je k pultu, odprl veliko knjigo, gledal vanjo in jo primerjal s krstnim listom. Potem se je obrnil k Menartovki in jo vprašal zastran babice, ki je bila pri rojstvu hčere Mice. Pa je vprašana žena proseče pogledala župnika in se s prstom doteknila ust in je župnik rekel Menartu, naj stopi v hlev in si ogleda cikastega vola, kaj mu je, da ne mara žreti.

Menart je ubogal in si ogledal žival in se mu je zdela ješča in zdrava—drugače če bi se hlinila. Še se je sukal okoli nje, ko je čul, da ga kličejo gor. Ubogal je in šel, niti si ni pozabil obrisati škornjev, predno je vstopil.

Žena je stala pri oknu, usekavala se je in imela objokane oči, gospod pa je razložil Menartu, da zdaj še ne more povedati kaj gotovega. V bukvah je ona Mica, ki je poročena s Smukom, vpisana za pravo Menartovo hčer. Čudno pa je vendar, da ima ta nova deklina pravi stari krstni list in je na krstnem listu vzd pečet tržaške najdenišnice. Na tem pregrešnem svetu je pač vse mogoče... Pisal bo najdenišnici, potem bo že prišla resnica na dan, ali in kod je pomota ali goljufija ali ka-li. Vse drugo mu bo žena sama razjasnila.

Zahvalila sta se in šla.

Izpred župnišča se jima je pridružila še gospodična Mici, ki je zdaj iz lastnega nagiba zaprla pohujšljivi sončnik. Molče so korakali proti domu. Pred domačim pragom je gospod postal in odgovoril gospodično:

"Gospod bo pisal v Trst. Teh par dni lahko ostanete pri nas, da pride odgovor. Saj jela imamo dovolj za vse.—Dela pa tudi!" je dostavil resno.

Nebogljen sirotišče zapuščenno blodi po širokem svetu za sledovi ljubljenskih svojih staršev—blažena sreča, če jih najde!—Kako lep je tak dogodek, kako ganljiv, kar solza se ti utrne in si moraš obrisati oči in nos!

Gospodična Mici je bila v onem presrečnem položaju, da je našla svoja iskreno zaželjena roditelja. Vse in sleherno ji seveda ni bilo čisto po volji. Toda vprašam: Kdo je tisti pod božjim soncem, da mu je sreča popolna?—Odgovor: Ni ga!

Tako ji ni bilo všeč, niti ni odobravati, da so se ji sorojeneci nespodobno muzali. Namesto da so ponosni na novo sestro, ne?—ki prihaja iz mesta, ne?—in je grozno olikana in sploh—se ji prikrito rogajo: Gospodična, ali greste gnoj kidat? Gospodična, prašiči krulijo, lačni so!—Mar ji štejejo v sramoto, da ni zarobljen zmazek—kmalu bi dostavila—kmetijski, ampak da je gospodična?

Včasih se ji je celo zdelo, da nabira kateri usta ne le za "gospodično," ampak celo za ono drugo besedo, ki jo je morala slišati v župnišču—o, naj se drzne kateri!...

Zlasti sestra Urša je najbolj počenjala in je bilo gospodični Mici slednjič preveč in se je postavila in jo prijala in jo vprašala, čemu se venomer reži in tako...

"Vesela sem," je odgovorila Urša in je kazala bele zobe. "O," je rekla gospodična, "vesela—to se lahko verjame ali ne, in sploh... —povej, zakaj si vesela!"

(Dalje prihodnjič)

ČUT NARODNE ZAVESTI TRŽAŠKIH SLOVENCEV

V Clevelandu se je osnoval odbor, ki si je nadel nalogo, da med ameriški Slovenci zbere čim več prispevkov za pomoč tržaškim Slovincem, ki si vzlic težkim oviram in neprestanim bojem, hočejo zgraditi kulturni dom, ki bi jim služil za narodni hram. Ta odbor sodeluje z tržaškim odborom, od katerega je tajnik Joseph F. Durn prejel serijo člankov, ki pojasnjujejo težnje in želje tržaških Slovencev.

Tu sledi drugi članek Tržaškega odbora, naslovljen na ameriške Slovence:

(Nadaljevanje)

200.000 dolarjev škode ob požigu tržaškega Narodnega doma

Pred izbruhom prve svetovne vojne leta 1914 je doseglo kulturno življenje med primorskimi in tržaškimi Slovenci zavidanja vredno višino. Vsaka večja vas je imela svoje prosvetno društvo in marsikatero je krasil kulturni dom.

V samem Trstu je delovala cela vrsta kulturnih organizacij, ki so dvigale kulturno raven in samozavest Slovencev. Vsa predmestja Trsta so imela že tedaj svoje domove; v središču mesta pa se je dvigal Narodni dom, na katerega so bili Slovenci upravičeno ponosni. Bila je petnadstropna palača, s krasnim vhodom ter s pročelji na treh ulicah in je bila obložena do drugega nadstropja z rezanim krasnim mramorjem.

Vsi uspehi desetletnih naporov tržaških Slovencev in Hrvatov so bili na mah uničeni, ko so bili priključeni po prvi svetovni vojni k Italiji. Že predfašistična Italija jih je začela preganjati, fašizem je njeno zlo delo nadaljeval in stopenjema, dokler ni na najbrutalnejši način uničil vsega, kar so Slovenci in Hrvati zgradili s trudom in naporom v več desetletjih.

Naskok na slovensko kulturo na Primorskem se je začel s požigom Narodnega doma v Trstu dne 13. julija 1920. Toda s tem se sovražniki slovenskega življenja niso zadovoljili. Že naslednje leto so upepelili nadaljnje štiri domove v predmestju Trsta, in sicer pri Sr. Ivanu dne 2. septembra; šest dni nato v Rojanu, 21. decembra v Barkovljah in 19. decembra prostore Ljudskega doma v Sv. Križu. V letu 1922 so bili Slovenci oropani še ostalih domov v tržaški okolici.

Škoda, ki jo je tržaškim Slovincem prizadel fašizem, ko je uničil njih kulturne domove, je neprecenljiva. Navesti hočemo po cenitvi iz leta 1920 samo škodo slovenskih narodnih organizacij, ki so imele svoj sedež v Narodnem domu.

Ta škoda je bila tedaj ocenjena kakor sledi:

1 "Tržaška posojilnica in hranilnica" v Trstu kot lastnica doma a) vrednost posloplja julija 1920 v tedanji valuti 10,000,000 lir; b) oprema pet bančnih prostorov in sejne dvorane 40,000 lir; c) zgoreli bančni registri, trgovske knjige, zadolžnice in menice, podpisane od družabnikov in v eskomptu za 2,000,000 lir; d) denar, zgorel v sefu in valuti 100,000 lir. Skupaj 12,140,000 lir.

2. "Slavjanska čitalnica": oprema dveh sob in dvorane, knjižnice z 2,000 zvezki, slike in arhiv 95,000 lir.

3. "Slovensko dramatično in operno društvo": Oprema dveh sob in knjižnica s 500 knjigami ter arhiv 30,000 lir.

4. "Slovensko gledališče": Oprema dvorane in lož, kulise in kostimi 200,000 lir.

"Slovenski Sokol": Oprema telovadnice, telovadno orodje, arhiv in knjižnica 60,000 lir.

6. "Slovenska Glasbena Matica in Glasbena šola": Oprema treh sob, klavirji in instrumenti ter arhiv 45,000 lir.

YOU can be the woman of the year

PREPARE FOR NURSING—the most needed profession for women in a National Emergency

Talk to the Director of Nurses at your local hospital, or apply to a college or hospital School of Nursing.

PRESEDNIŠKA VRSTA

V primeru da predsednik Zedinjenih držav tekom svojega termine umrje ali resignira ali je odstavljen ali je drugače nespodoben upravljati svoj urad, zavzame njegovo mesto podpredsednik. V primeru pa, da v takem slučaju ni na razpolago podpredsednika ali ni iz enega ali drugega razloga kvalificiran, zavzame mesto predsednika "speaker" kongresne ali reprezentativne zbornice, ki pa se mora odpovedati svojemu kongresnemu mandatu. Za primer pa, da bi tudi "speaker" iz enega ali drugega vzroka ne mogel prevzeti predsedništva, pridejo za ta urad na vrsto člani kabineta po sledečem redu: državni tajnik, zakladniški tajnik, tajnik narodne obrambe, generalni pravdnik, generalni poštari, tajnik notranjih zadev, poljedelski tajnik, trgovinski tajnik in delavski tajnik.

—NOVA DOBA

ALI KASLJATE?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad. Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C. MANDEL DRUG CO. 15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

Soba v najem

V najem se odda opremljeno sobo za pošteno žensko. Si lahko sama kuha in ima druge ugodnosti. Vpraša se na 1010 E. 63 St. UT 1-9658

Zgubilo se je

v soboto zvečer majhnega psa "cocker spaniel" pasme, star 3 mesece. V okolici Norwood in Bonna Ave. Pošten najditelj je proščen, da ga vrne ali naj pokliče JEANNE JURCA 1169 E. 61 St. UT 1-4234

EUCLID POULTRY

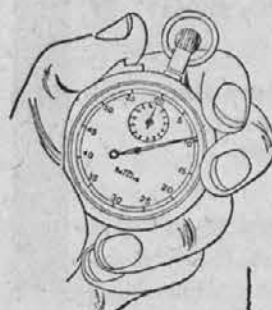
549 EAST 185th ST., KE 1-8187 Jerry Petkovšek, lastnik
Vsakodnevna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svahte, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

BUKOVNIK STUDIO

JOHN BUKOVNIK, slikar
762 EAST 185th STREET, IIV 1-1797
Odprto vsaki dan od 9. do 8. ure v nedeljo od 10. do 3. ure

200,000

dolgodistančnih klicev na dan

Odjemalci Ohio Bell kličejo več kot 200,000-krat na dan na dolgo distanco... trikrat tolikokrat kot v letu 1941!

Od srca ogrevajočih telefonskih posetov najljubših uslužbencev do važnih poročil, ki pospešujejo obrambo... Ohio Bell odpremlja več dolgodistančnih klicev kot kdaj prej... in več lokalnih klicev tudi.

Treba je denarja, materiala in delovnih moči, da vam moremo dati več postrežbe. In mi nenehno delamo prav to... najemamo več delovnih moči in trošimo denar za nove gradnje... več kot \$1,000,000 na teden v tem letu.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Hiša za dve družini naprodaj:

blizu slovenske cerkve na Holmes Ave. 5 sob spodaj, 4 sobe zgoraj. Ima dva nova forna na plin, garažo za dva avta, lep vrt. Se lahko takoj vselite v spodnje stanovanje. Cena samo \$10,600.

Pokličite

MATT PETROVICH
BROKER
KE 1-2641

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA
KE 1-1934
15813 WATERLOO RD.

SLOVENKA

srednjih let, stalno zaposlena, mirnega značaja, išče stanovanje s 2, 3 ali 4 sobami. Kdor ima za oddati, naj pokliče IV 1-2452

DELO DOBIJO ŽENSKO

Auditorium Restaurant Co.

pod slovenskim vodstvom išče stročnice za večerno delo. Izkušnja ni potrebna, toda morajo biti delavne in pri volji se učiti posla. Morajo znati angleščino. Vpraša se na 602 St. Clair Ave.

NAPRODAJ

Hiša naprodaj

Za dve družini. Dobra najemna. Gorkota na plin. V lepi okolici blizu Euclid Beacha, transportacije in šole. Lastnik prodaja radi selitve. Kdor se zanima, naj pokliče BE 2-3667

PRODA SE

dve lepi, močni hrastovi mizi.
Vpraša se na 19714 Mohican Ave.

Lastnik prodaja

2 leti staro zidano bungalov hišo. 2 spalnice; se lahko poveča. Forneze na plin, zimska okna in mreže. Izpodi \$13,000. Odprta na ogled v soboto in nedeljo. 1019 E. 62 St.

Naprodaj

Preproga in podloga, kuhinjski kabineti, garderoba, kuhinjski set, grelec, zofa, linolej, otroški voziček in svetilke. V dobrem stanju. Vpraša se na 1042 E. 71 St.

DELO DOBIJO MOSKI

"OLIVER"

ena izmed najstarejših tovarn v Euclidu, ki je na obrambnem delu, potrebuje

Operatorje

za
LARGE & SMALL DRILL PRESSES
RADIAL DRILL PRESSES
MILLING MACHINE OPERATORJE
BORING MACHINE
WASH MACHINE
HOBBING MACHINE
INTERNAL EXTERNAL GRINDERS
CENTERLESS SURFACE FLANGE HAND BLAST

LATHE LARGE & SMALL TURRET
ENGINE LATHE
POTTER & JOHNSON
W & S No. 2 & No. 5
LO-SWING

Incentivna plača takoj ob začetku na incentivnem obratovanju zgornjih del.

SHEET METAL LAYOUT FABRICATORS
TOOL MAKERS
TOOL DESIGNERS
TOOL ROOM MACHINE OPERATORJI
TOOL ROOM CUTTER GRINDER
TOOL ROOM CRIB ATTENDANT
TIMEKEEPERS

Dobra plača od ure; morate biti pripravljeni delati 2, ali 3. shift; plačane počitnice in prazniki, klavzula o življenjskih stroških, avtomatična progresivna plača do maksimuma, prispevajoča skupinska zavarovalnina za delavce in družine, 5% premija za 2. shift. Employment urad odprti dnevno od 8. do 4.30 zvečer, ob sobotah od 9. do 12. opoldne.

The Oliver Corp.

19300 EUCLID AVE.
KE 1-0309

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

answer the call

1952 RED CROSS FUND

JOHAN BOJER:

IZSELJENCI

ROMAN

(Iz Norveščine prevedel Božo Vodušek)

(Nadaljevanje)

Na povratku je bilo Joju Bergu čudno pri duši. Ko bo prišel preko mitov in krščanstva, kaj potem? Človek sicer lahko govori proti temu, kar verujejo drugi. Ampak predvsem si mora biti sam o stvarih na jasnem. Pri teh otrocih si ne bo mogel pomagati s sleparstvom. V kaj veruješ? Jo je spet sam v širni snežni ravnini, s praznim prostorom nad seboj. "Ti, ki si padel na kolena, ko te je pred požarom minil smeh!" Kaj, če so le imeli njegovi stari roditelji prva? Ali je bil res govoril takrat same neumnosti? To ga je jezilo celo tukaj. Ali naj imajo tudi v tem prav? In vendar sedijo mirno doma in čakajo, da bi jim pisal? Ali kljub vsemu, jasni se

mu nekaj novega. O, ta davna zlagana vikinška doba ga je vselej jezila, da je bil kar zelen. Ampak zdaj spoznava neko drugo stran zgodovine: zgodovino prvih naseljencev, sago o junakih dela in njihovemu boju z divjino. Nekega dne bo stala tukaj velika šola v bogatem okraju. Ta zgodovina bo glavni predmet, kaj če bi bil tedaj on sam šolski predstojnik? Ta misel ga greje, prav čuti, da se mora na to pripraviti.

Bliza se božič in oni, ki nimajo družine, se ga bojijo. Živijo kakor v kaki ribiški koči, Erik je sam. Morten je sam. Ali naj tudi na sveti večer sedijo sami in jedo večno kašo z mlekom, ali pečeno slanino in krompir? Ko bi imeli vsaj kruh! Morten je po-

kušal peči kolače in kruh, pa ni ničesar napravil. Peč za to ni bila primerna. Ko bi imeli vsaj kak slanik ali grizljaj nasoljene polenovke. Podnevi hodijo zamisljeno okrog. Spomini jih delajo otožne. Vožnja s sanmi v cerkev na sveti dan, povabila, in predvsem zvonovi, ki zvonijo na sveti večer, mati in bratje in sestre okrog mize! Da, da, zdaj je tisoč milj do tja.

Ali na sveti večer sta fanta iz Skareta gazila od sosedu do sosedu in jih vabila v goste.

V goste? K ljudjem iz Skareta? Toliko, da se niso smejali. Ali so mogli to sprejeti? S čim pa naj bi jim v tej koči postregli, kjer je bilo že toliko ust?

Ali Karen je imela čisto vest. Za božič so zaklali prašiča, sicer ni bil prav velik, ampak bil je vendarle okrogel in težek. Na sveti večer je dobro oskrbela vole in krave. In tudi hišnega duha ni pozabila, postavila mu je v hlev latvico mleka. In ne da bi kdo kaj slutil, je imela skrit škarnice riže in lonce sirupa, odkar so se tukaj naselili. In tako stoji Kal na sveti večer pred kočo in gleda, kako prihajajo gostje. Ola Vatne je daleč spredaj, gre pred vola in išče poti med snežnimi zameti. A živali se kljub temu pogrezajo globoko v sneg. Na saneh

sedi Elza, zavita v vso obleko, kar je imata, prav v sredi pa tiči otrok. "Dober večer, Srečen božič! Ali imaš kaj prostora za vole?" "Mislim, da bo že. Po zdravljenu!" Morten jih presejati s tem, da pride na svojih novih smučeh. Per Foll gazi pred Ano in nosi otroka zavitega v kožu. Nekaj časa traja, preden se otresejo snega. Ko so nazadnje vsi zbrani, je koča polna do zadnjega kotička. Otroke iz Skareta so spodili na posteljo, kjer sedijo v novih oblekah in imajo pred seboj nekaj dobrega za tolažbo. Srečen božič!

Na peči stoji velik lonec in ženske ta-voj opazijo, da se kuha v njem mlečni riž, prava božična jed iz domovine. In res, ali niso postavili na malo mizo krvavih klobas s slanino, vkuhanega sadja in sirupa. Ampak Karen, Karen, zadoni od vseh strani. "Da, da, zdaj si kar postrežite, prosim!" pravi ona. Pa saj ne more biti nobenega govora o tem, da bi imeli vsi prostora pri mizi, en del gostov mora sedeti ob strani in gledati in čakati, dokler prvi ne skončajo. Ali vendarle je božič. "Zdaj se morate okrepčati!" pravi Karen, ki stoji ob peči in jih gleda. Kal pa sedi na postelji in pristavi, da je mrzlo—da je najbolje jesti in si ogreti želodec. O čem naj bi govorili, če ne o znanih v domačem kraju, odkoder so vsi prišli. Nocoj so bili doma pač v cerkvi. In ko so govorili o cerkvi, je nastala za kratek čas tišina. Bilo je, kakor bi vsi poslušali. Ali zunanaj iz snežne puščave ni bilo slišati nobenega zvonjenja.

Ko so popili kavo, je učitelj Berg vstal in deklamiral Ibsenove in Velhavenove pesmi. Razumeli so jih vsi, stari in mladi. Morten Kvidal je čutil, da mora tudi on kaj prispevati. In tako je povedal nekaj iz Bjornsona, kar je znal na pamet: O drevesih, ki so hotela obleči skalo. Nato je spet vse potihnilo. Nihče se ni nikamor ozrl. Ta slika ljubezni do domovine je tako čudno učinkovala, saj so vendar vsi šli svoja pota. Nazadnje se zapeli, z učiteljem Bergom na čelu, narodno himno "Ja vi elsker." Ola Vatne je pel drugi glas. Koča je bila polna pesmi.

Ampak Karen se je zdela, da le še ni pravi božič. Nazadnje se je le drznila in prosila učitelja, da bi bral kaj iz domačih evangelijskih. Tukaj so! Ne, tega učitelj Berg ni hotel storiti. Ali vsi so bili za to, naj Karen bere sama. Saj je bila vsem kakor mati.

"Kar sama beri, žena!" pravi Kal. Nato pa se skloni in se zastirni v dlani. Ni si upal pogledati ljudi, kadar se je govorilo o božji besedi.

Da, da, Karen je že rabila naočnike. In tako je sedla s hrbtom proti sveči, ki je bila v steklenici, in visoko držala knjigo. Brala je malo boječe, ampak pošteno in starinsko. Izpustila ni nobenega oklepaja, ki se je nanašal na sveto pismo (Janez XV—XX. Marko III—VII). Sedeli so tesno drug ob drugem in poslušali. Karen je napolnila majhno kočo z dobro starinsko božično svečanostjo. Domači evangelijski in hišna mati lepo pristojijo drug drugemu.

Nazadnje morajo seveda zapeti še cerkveno pesem. Antonu Norengu se glas precej trese. Misli, kako je bil pred dvema letoma doma pri materi. Ali Pavlina si je za nocoj okrasila svojo plavo kito z modrim trakom in njemu se zdi, da nikoli ni videl ničesar lepšega.

Ko so gostje nazadnje odšli, je sijal mesec. Ali učitelj Berg in Antoi sta kljub temu prižgala svoji svetilki in hodila spredaj. Za njima so šli po vrsti drugi skozi sneg. Malo dalje so videli Ola Vatneja z vola in sanmi vračati se po isti vijugasti sledi, ki jo je bil napravil na poti z doma. "Lahko noč!" kličejo drug drugemu. "In hvala lepa za nočnejši večer."

Učitelju Bergu je bilo nenavadno pri duši. Ola ga je bil vprašal, ali bo prišel in krstil otroka. Ali naj bi se spet smejal? Ne, na tak večer ni mogel odreči. Ampak ampak...

Drug za drugim so zavili vsak na svoj dom. Ko je Morten Kvidal prišel do svoje koče, je nekaj časa postal pred vrati. V jasni mesečni noči je videl tako daleč okrog sebe. Ali druge koče so že spet izginile v snežnem morju. Nikjer ni bilo nobene luči. Ledeni kristali so se lesketali na neskončni ravnini, ki je valovila, neprenehoma valovila v snegu in mesečini. Ne, slišal ni nobenih cerkvenih zvonov, le prerijski volk je samotno tulil proti mesecu.

VIII

Anders iz Skareta je planil v Mortenovo kočo in brez sape zajecjal: "K Eriku moraš."

"Kaj pa je?"

"Tako bolan je."

Ko mu Morten sledi skozi snežni metej, izve, da sta Eriku zmazali obe nogi. Nekega dne je bil spustil vole, pa so v snežnem viharju zašli. Moral je z doma in iskati. Ves dan je bredel okrog. Ko se je nazadnje z živalmi vrnil domov, je bil tako utrujen in prezebel, da je takoj omahnil na posteljo. Spal je in spal in ni čutil mraza. Ampak, ko se je spet zavedel, ni mogel vstati. Splazil se je iz koče, vzel snega in si drgnil in drgnil noge z njim. Ampak nič ni pomagalo. Nobenega življenja ni bilo več v njih. Končno se je predal utrujenosti in znova legel spat.

Pretekli so trije dnevi, ko je imel Kal opraviti nekaj pri Eriku. Erik je ležal v postelji in govoril v vročici. Ali toliko je vendarle spravil iz sebe, da že več dni krave niso nakrmiljene in pomolzene.

Ko je Morten vstopil, so v koči sedeli učitelj, Kal in Per Foll in gledali bolnika. Samo ozrli so se, rekli pa niso ničesar. Erik je ležal z zaprtimi očmi, obraz je imel ves rdeč, glava mu je okorelo visela vznak in dihal je težko in hitro. Kaj naj bi možje napravili v divjini z bolnikom? Karen in Elza sta bili tukaj in si ogledali nogi. Umili sta mu jih z zelenim milom, ali francoskega žganja nista imeli. Nogi in meča pa so bila že modrordeča in otekla. Zdravnika? Do mesta je bilo sto angleških milj!

Vendar, ali naj leži in pogine brez vsake pomoči? Gledajo in ne vedo, kaj bi počeli. Šele zdaj so prav spoznali, kaj je bil za nje vse storil, in kako si brez njega ne morejo nikakor pomagati. Da bi ga zdaj izgubili?

Erik napol odpre oči in prične govoriti. Nerazločno govori in se k nikomur ne obrača. Bržkone se mu spet blede, gotovo vidi spet prikazni. Govori o pokrajini Nadaros, o železnici, o novem mestu. "Najbolje je, da se ime-nuje mesto Nidaros," pravi. Potem pripoveduje nekaj o cerkvi, o stolni cerkvi, o katedrali v velikem prerijskem mestu Nidarosu, o vseučilišču in gledališču, o knjižnicah in bolnicah in bolnicah. Stvari, ki so dremale na dnu njegove duše, so vrele zdaj na dan v velikih živih vročinskih slikah. Ne slutiti, da je bolan. Ne ve, da je kdo pri njem.

Potem spet zatise oči. Možje se ozirajo drug na drugega. "Zdravnika," pravi Kal. "Zdravnika, da," mrmrajo drugi. Da bi spravili Erika vso dolgo pot skozi snežno morje v mesto, je nemogoče. Da bi poklicali ob teh slabih potih zdravnika semkaj, na to ni misliti.

"Ampak s kakim nasvetom bi zdravnik le lahko pomagal," je dejal Kal.

Nekaj časa so molčali in premišljali.

"Če bi imel smučti!" pravi Per in vstane.

Ali misli na to, da bi potoval sam sto milj daleč preko snežne ravnine, kjer prve dni ne srečaš nobene hiše? Da bi se izpostavil nevarnosti, da zabodi v snež-

nem viharju, da ponoči zmazne, da pade v plen krdelu prerijskih volkov, ki tavajo zdaj v najhujši lakoti okrog. Ali na to misli?

Erik odpre oči in zastirni vanje. "Slabo je z menoj," pravi. "Gotovo ni nobene pomoči."

"Seveda je," pravi Kal Skaret. "Kar zanesi se, Erik da boš še zdrav. Zdaj gremo k zdravniku."

"Nemogoče," pravi Erik in se slabotno nasmehlja. "Ne delajte neumnosti."

Kal se en trenutek praska pod brado in kremži obraz. Potem vstane in pogleda Mortana. "Ali mi posodiš smuč?"

Kal—ali naj se Kal, ki ima ženo in otroke, odpravi in stavi na kocko svoje življenje za tovariša? In tudi Per stoji pripravljen. Morten odgovori: "Smučti potrebujem sam."

Eno uro pozneje si jih privleže. V torbi ima nekaj kolačev, ki mu jih je dala Karen, kotliček za kavo mu visi na jermenu, s puško preko rame—tako se odpravi na pot.

Dobro ve, da bo moral dve, tri noče prebiti na prostem. Sicer pa se lahko zakopje v sneg. Šele zdaj je opazil mali kompas na verižici za uro. Spomni se, kako se je nekega binkoštnega večera vrnil domov na Kvidal in kako mu je pop bregu navzdol pritekla nasproti truma bratov in sestra. In kako so mali kompas obračali na vse strani! Koliko si dal zanj, Morten? Kje si ga dobil, Morten? Da, da, to je bilo takrat. Zdaj je tukaj. Če se dvigne vihar, nikoli več ne bo našel ljudi. Če mu ponoči zmazne noga, mu tudi kompas ne bo pomagal. Da, če, če. Če ne bi bil Morten odšel, bi se odpravil na pot Kal Skaret. Ta stari drzni lofotski ribič ni bil eden od tistih, ki bi dejali: če, če.

(Dalje prihodnjič)

FRITZ'S TAVERN

6507 ST. CLAIR AVENUE

Prijazno vabimo na okusno pečene in pohane ribe vsak petek.
Dobro postrežba—prijetna družba in okusna pijača.
Se priporočamo.
Fritz & Ruth Hribar, lastnika

Chicago, Ill.

BUSINESS OPPORTUNITY

GROCERY MEAT—Produce Supermart. Excellent fixtures; newly painted; fresh stock. Long lease. Parking lot. Doing good business. Have other interests. Priced to sell.
Lombard 1190 or Arlington Heights 3162

MEAT MARKET—All modern, in business district of small Indiana town (13,000 pop.) 36 feet all modern refrigerator, display counters, 3 scales, big backroom equipped with sausage machines, 6x12 feet, 2 story gas smokehouse, electric stuffer, grinder and silent cutter. O.P.S. quota for home butchering, excellent opportunity for all-around butcher and sausage maker. Selling by owner to retire. Give option on building. Write Carl Dollstedt, 524 E. 3d-St., Hobart, Ind., or call Hobart, Ind., Main 23, evenings or Sundays, Main 567J.

FEMALE HELP WANTED

GENERAL OFFICE WORK

SIMPLE BOOKKEEPING
40 HOURS — PAID VACATIONS
ALL PAID INSURANCE PLAN — RAILROAD RETIREMENT

STOCK YARDS INN

4178 SO. HALSTED STREET

YArds 7-5580

KITCHEN HELP

WOMEN FOR GENERAL KITCHEN HELP
COOKS — GENERAL COOKING
PAID VACATIONS — PAID INSURANCE

STOCK YARDS INN

4178 SO. HALSTED STREET

YArds 7-5580

V spomin

četrtle obletnice smrti drage
soproga in očeta

ANTON COLARIČ

Svoje oči je zatisnil za vedno
dne 13. marca 1948.

V tistem grobu zdaj počivaš,
večno smrtno spanje spiš,
v mislih naših si med nami,
in ostanes nam do konca dni.

Zalujoča

soproga in otroci

Cleveland, O., dne 13. marca 1948

CHICAGO, ILL.

FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE couple, 3 well behaved children, urgently need 2 bedrooms unfurnished heated apartment. Present address 11 years. Prefer S.W. or W. suburbs. Moderate rental.
EStebrook 8-2751

4 RESPONSIBLE adults, 1 child need 5-6 room unfurnished apartment. Prefer Evanston or vicinity. Moderate rental.
UNiversity 4-3591

HELP WANTED MALE

Tool & Die Makers

Experienced
Steady Year Work
Good Working Conditions

Apply

Jiffy Metal Products

5025 W. Lake St.

FLAME CUTTERS

SHEARMEN

TEMPLATE

MAKER

(WOOD)

EXPERIENCED

FOR STEADY EMPLOYMENT

Apply

PULLMAN STANDARD

CAR MFG. CO.

1414 E. FIELDS

HAMMOND, INDIANA

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

The May Co's Basement
RAZPRODAJA OB OBLETNICI

Premeščeni

IZ NAŠEGA ZGORNJEGA ODDELKA ČEVLJEV

ŽENSKI 2.99 do 3.99

HIŠNI
COPATI

Blago:

- Rayon Satins
- Electrified Shearlings
- Zamet
- Nylon Satins
- Corduroys

Stili:

- Mules
- Slipper Sox
- Booties
- Step-Ins
- Scuffs
- Slings

Barve:

- Črna
- Svetlo plava
- Rdeča
- Roza
- Royal

Hišni copati bogati v stilu in modi, blagu in barvi ki se lepo poda z vsakimi pižami, haljami in hišnimi oblekami... vsi po velikanskih prihrankih! Pridite zgodaj... kupite več parov... za vas... za darila.

Žal, ne sprejememo telefonskih ali poštnih naročil

The May Co. Basement oddelek s čevlji

2.99 do 4.99 vzorčnih
spodnjih kril in srajc

Poseben nakup ob obletnici
omogoča to nizko ceno

Prva ljubezen vsake žene—krasno spodnje perilo, okrašeno z finimi čipkami. Ta lepa spodnja krila in nočne srajce so iz finega crepe ter se jih sedaj nudi po tej nizki, nizki ceni, ker se je te stile prekinilo ali pa, so malo zaprašene. V beli ali svetlih in temnih barvah.

Žal, ne sprejememo poštnih ali telefonskih naročil

The May Co. Basement oddelek s spodnjo opravo

1.84